

Sygn. akt V U 927/23

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 stycznia 2024 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Romuald Kompanowski

Protokolant: st.sekr.sądowy Piotr Durajczyk

po rozpoznaniu w dniu 29 stycznia 2024 r. w Kaliszu

odwołania W. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 27 września 2023 r. Nr (...)

w sprawie W. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o rekompensatę z tytułu pracy w szczególnych warunkach

Zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z dnia 27 września 2023 r. znak (...) w ten sposób, że przyznaje odwołującemu W. R. przy ustaleniu wysokości emerytury prawo do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych poczynając od 1 lipca 2023r.

Sędzia Romuald Kompanowski

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27 września 2023 r. znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O., odmówił W. R. przy obliczaniu wysokości emerytury uwzględnienia rekompensaty z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych albowiem wnioskodawca nie udowodnił 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych.

Od powyższej decyzji odwołanie wniósł W. R.. W uzasadnieniu powołał się na świadectwa pracy wydane przez Przedsiębiorstwo (...) w J., z których wynikało, iż był zatrudniony od dnia 16 maja 1985 r. do dnia 31 stycznia 1990 r. oraz w okresie od dnia 3 grudnia 1991 r. do dnia 31 grudnia 1999 r. jako kierowca samochodu ciężarowego pow. 3,5 t, gdzie ww. okresy nie zostały wliczone do okresu prac w szczególnych warunkach. Nadto wskazał, że okresie od dnia 4 grudnia 2000 r. do dnia 31 lipca 2013 r. był zatrudniony na stanowisku kierowcy pojazdów ciężarowych pow. 3,5 tony przez A. J. prowadzącego Usługi (...).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Sąd ustalił, co następuje:

Odwołujący W. R., urodzony (...) był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w J. i w tym okresie:

- od dnia 16.05.1985 r. do dnia 31.01.1990 r.,

- od dnia 3.12.1991 r. do dnia 31.12.1999 r.

stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę na stanowisku kierowca pojazdu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony.

(dowód: świadectwa pracy z dnia 3 stycznia 2000 r. – akta organu rentowego)

Ponadto odwołujący był zatrudniony przez A. J. prowadzącego Usługi (...) w okresie od dnia 4 grudnia 2000 r. do dnia 31 lipca 2013 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy stanowisku kierowca pojazdu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony.

(dowód: świadectwo pracy z dnia 31 lipca 2013 r. w aktach sprawy – k. 7)

Jak wynika z zeznań świadków S. T. i C. J. praca w Przedsiębiorstwie (...) w J. rozpoczynała się o godz. 6.00 i trwała nawet do 12 godzin. Kierowcy po załadunku towaru i wydaniu polecenia przez dyspozytora udawali się w trasę w różne kierunki Polski. Kierowcy wykonywali pracę samodzielnie, gdyż nie było drugiego kierowcy w obsadzie. Odwołujący kierował S. 200 o ładowności do 7 ton.

(dowód: zeznania odwołującego i świadków S. T. i C. J.)

Ponadto świadek A. J. zeznał, że odwołujący był przez niego zatrudniony jako kierowca pojazdu ciężarowego w okresie od 2000 r. do 2013 r. Świadek zeznał, iż odwołujący zawsze kierował pojazdem typu ciągnik siodłowy z naczepą o masie powyżej 12 ton i był zatrudniony jako kierowca w pełnym wymiarze czasu pracy.

(dowód: zeznania odwołującego i świadka A. J.)

W. R. uzyskał uprawnienia do kierowania pojazdami ciężarowym w 1980 r. lub w 1981 r. W trakcie służby wojskowej uzyskał dodatkowe uprawnienia do kierowania samochodami ciężarowymi wraz z naczepami i przyczepami.

(dowód: zeznania odwołującego)

Decyzją z dnia 27 lipca 2023 r. organ rentowy przyznał W. R. prawo do emerytury z powszechnego wieku emerytalnego, tj. ukończenia 65 lat i równocześnie ustalił wysokość tego świadczenia. Ustalając wysokość emerytury odwołującego, organ rentowy nie uwzględnił rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Organ rentowy nie uznał odwołującemu okresu pracy w szczególnych warunkach od dnia 16 maja 1985 r. do 31 stycznia 1990 r. oraz od 3 grudnia 1991 r. do 31 grudnia 1999 r. z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w J., ponieważ pracodawca nie określił charakteru pracy według wykazu, działu i pozycji rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Okres, którego nie uwzględnił organ rentowy wynosi łącznie (po wyłączeniu okresów nieskładkowych) 12 lat, 8 miesięcy, 8 dni.

Wnioskiem z dnia 17 sierpnia 2023 r. odwołujący ponownie wniósł o przeliczenie emerytury i przyznanie rekompensaty. Do wniosku odwołujący dołączył świadectwo pracy z dnia 31 lipca 2013 r. wystawione przez A. J. prowadzącego Usługi (...) oraz świadectwo pracy z dnia 7 listopada 2000 r. wystawione przez B. B. prowadzącą Usługi (...).

(okoliczności bezsporne)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie akt organu rentowego, świadectw pracy oraz zeznań odwołującego, a także zeznań świadków S. T., C. J. i A. J..

Zebrany materiał dowodowy Sąd uznał za kompletny i spójny, a tym samym za wystarczający do poczynienia ustaleń faktycznych oraz rozstrzygnięcia sprawy.

W szczególności Sąd dał w pełni wiarę zeznaniom odwołującego się, gdyż są spójne, przekonywujące, a nadto znajdują potwierdzenie w świadectwach pracy odwołującego i zeznaniach świadków.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie okazało się uzasadnione.

Przedmiotem postępowania było rozstrzygnięcie czy odwołującemu przysługuje prawo do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Zgodnie z art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 164), rekompensata to odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie mają ustalonego decyzją prawomocną prawa do emerytury pomostowej.

W myśl natomiast art. 21 ust. 1 ww. ustawy, rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat. Stosownie do treści ust. 2 tego przepisu rekompensata nie przysługuje osobie, która ma ustalone decyzją prawomocną prawo do emerytury na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z FUS lub przepisów odrębnych.

W myśl art. 23 ust. 1 ww. ustawy - ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę.

Bezspornym w niniejszej sprawie było to, że W. R. nie nabył prawa do wcześniejszej emerytury ani do emerytury pomostowej.

Ogólne zasady nabywania prawa do emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po 1948 r. zostały uregulowane w przepisie art. 46 oraz w art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń, zwanej dalej ustawą emerytalną.

Według przytoczonych przepisów, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy tj. 1 stycznia 1999 r. (art. 184) bądź do 31 grudnia 2008 r. (art. 46) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Za pracownika zatrudnionego w szczególnych warunkach uważa się pracownika zatrudnionego przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia, oraz w znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom tym przysługuje prawo do emerytury ustala się na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.).

Zgodnie z § 2 ust. 1 cytowanego rozporządzenia okresami uzasadniającymi prawo do świadczeń są okresy, w których praca w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Przez wykonywanie pracy stale i w pełnym wymiarze należy

rozumieć pracę należącą do podstawowych obowiązków pracownika i wykonywaną codziennie w pełnym wymiarze czasu pracy dla określonego stanowiska pracy. W przedmiotowej sprawie odwołujący wypełnił dyspozycję § 2 ust. 1 cytowanego rozporządzenia, gdyż W. R. wykonywał pracę w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy pojazdu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony.

W myśl § 2 ust. 2 tego rozporządzenia okresy pracy w takim charakterze stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji.

Jednocześnie w myśl rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412), jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów lub inny dokument, w tym w szczególności: legitymacja ubezpieczeniowa, legitymacja służbowa, legitymacja związku zawodowego, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym oraz pisma kierowane przez pracodawcę do pracownika w czasie trwania zatrudnienia (§ 22 ust. 1).

Należy jednak wskazać, iż ustalenie rodzaju wykonywanej pracy na podstawie osobowych środków dowodowych nie jest wyłączone w postępowaniu przed sądem rozpoznającym sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych, w których przewiduje się odstępstwa od zasad ogólnych postępowania dowodowego, bowiem zgodnie z treścią przepisu art. 473 § 1 k.p.c., dowód z zeznań świadków jest dopuszczalny w zasadzie co do wszystkich faktów spornych lub niemożliwych do udowodnienia za pomocą dowodu z dokumentu, a nawet ponad i przeciwko osnowie dokumentu (por. wyrok SN z 8 grudnia 1998 r. II UKN 357/98, uchwała SN z 24 września 1984 r., III UZP 6/84).

Postępowanie sądowe zainicjowane wniesieniem przez ubezpieczonego odwołania od decyzji organu rentowego toczy się bowiem według zasady swobodnej oceny dowodów, wyrażonej w art. 233 § 1 k.p.c. Zgodnie zaś z art. 233 § 1 k.p.c. Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału.

W konsekwencji możliwe jest ustalenie okresów pracy w szczególnych warunkach również w oparciu o inne dowody niż zaświadczenia z zakładów pracy (uchwała SN z 21 września 1984 r., sygn. III UZP 48/84 oraz uchwała SN z 10 marca 1984 r., sygn. III UZP 6/84). Powyższe wynika także z uchwały Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 1985 r. (II UZP 5/85), w której SN stwierdził, że jeżeli odwołujący wykaże, że z powodu likwidacji zakładu pracy nie jest możliwe przedstawienie zaświadczenia z zakładu pracy, to może tę okoliczność dowodzić wszelkimi środkami dowodowymi (por. też wyrok SN z dnia 8 kwietnia 1999 r. II UKN 619/98).

Wobec powyższego Sąd mógł oprzeć swoje rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie na podstawie zeznań odwołującego oraz zeznań świadków.

W ocenie Sądu przeprowadzone postępowanie dowodowe, w szczególności w świetle załączonych do akt osobowych świadectw pracy z dnia 3 stycznia 2000 r. oraz świadectwa pracy z dnia 31 lipca 2013 r., a także w świetle zeznań odwołującego i zeznań świadków S. T., C. J. i A. J., pozwoliło na jednoznaczne ustalenie, że wnioskodawca w okresie od 16.05.1985 r. do dnia 31.01.1990 r., od dnia 3.12.1991 r. do dnia 31.12.1999 r. oraz od dnia 4.12.2000 r. do 31.07.2013 r. wykonywał pracę jako kierowca pojazdu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony tj. wykonywał pracę wymienioną w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z dnia 18 lutego 1983 roku) – Wykaz A, Dział VIII w transporcie i łączności, pozycja transport, pkt. 2 – prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3.5 tony.

Na dzień składania wniosku o emeryturę z dnia 13 lipca 2023 r. jak i na dzień ukończenia powszechnego wieku emerytalnego odwołujący spełniał warunek dotyczący wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów art. 32 i 33 ustawy emerytalnej. W związku z powyższym organ

rentowy w decyzji z dnia 27 lipca 2023 r. przy ustalaniu kapitału początkowego powinien uwzględnić przysługującą odwołującemu rekompensatę.

Reasumując, Sąd uznał, że W. R. legitymuje się wymaganym 15-letnim stażem pracy wykonywanej w szczególnych warunkach i przyznał odwołującemu przy ustaleniu wysokości emerytury prawo do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych od dnia 1 lipca 2023 r.

Pozostałe przesłanki do nabycia uprawnienia do rekompensaty były bezsporne.

Wobec powyższego na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

sędzia Romuald Kompanowski